УДК 31.1.027:631.11:636.002.6
JEL Q13, Q18

І. В. Лозинська
доктор економічних наук, доцент, професор кафедри економіки Сумського національного аграрного університету, м. Суми
e-mail: innalozynska@gmail.com
https://orcid.org/0000-0002-8038-8484

Ю. І. Данько
доктор економічних наук, доцент, професор кафедри статистики, АГД та маркетингу Сумського національного аграрного університету, м. Суми
e-mail: yuriy.i.danko@gmail.com
https://orcid.org/0000-0002-9847-1593

СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ СКОТАРСТВА В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Стаття присвячена дослідженню теоретичних основ та прикладних питань формування й розробки стратегічних напрямів розвитку галузі скотарства в аграрних підприємствах з урахуванням державних програм стимулювання виробництва, які мають забезпечити її успішний розвиток в сучасних ринкових умовах.

Ключові слова: *скотарство, стратегія, розвиток, ефективність, державна підтримка, конкурентоспроможність, ринок.*

Lozynska I., Danko Yu. STRATEGIC PRIORITIES OF ANIMAL HUSBANDRY DEVELOPMENT AT AGRICULTURAL ENTERPRISES

Under market economy conditions, the development of animal husbandry traditional for Ukraine, maintenance of food independence and filling in the market niche in the sustainable pan-European economic complex directly depend on the state of breeding science development, which is the decisive one in terms of qualitative improvement of species composition. Introduction of domestic and foreign economists' scientific achievements should be based on the theory of selection and traditional understandings, which have been forming for many years. Therefore, outlining of its further development perspectives is impossible without examination of genesis of certain theories and concepts. Their creative use is an important factor of national animal husbandry revival. Meanwhile, it is worth mentioning the lack of credible theoretical and methodological basis for introduction of organization and economic mechanism of production strategic development, as well as poor empirical basis of institutional research with total substitution of qualitative domestic production with cheap foreign analogues. Under such conditions, the search for the ways to regain the lost positions in animal husbandry production in terms of both science and methodology and practice remains to be urgent and testifies to the objective need for the research of the problem. The paper is devoted to the research of theoretical basis and practical issues of forming and development of animal husbandry strategic directions at agricultural enterprises, taking into account the state programs of production stimulation, which should provide its successful development under current market conditions. The fact that economic and legal aspects of animal husbandry production development are flawed and require significant changes is proven. Taking into account the critical situation in production, the country needs to take all necessary measures to reduce the losses in producers' activity, to provide the consumer with food, to protect internal market and to produce competitive goods. Strengthening of control over adherence to agricultural legislation, elimination of incoherencies in regulative acts and creation of concessional lending are of urgent importance as well.

Keywords: *animal husbandry, strategy, development, efficiency, state assistance, competitive ability, market.*

Постановка проблеми. За умов становлення ринкової економіки розвиток традиційного для України скотарства, забезпечення продовольчої незалежності та заповнення своєї ніші в сталому загальноєвропейському господарчому комплексі перебуває у прямій залежності від стану розробок селекційної науки, якій належить вирішальна роль у якісному вдосконаленні породного складу тварин. Впровадження наукових досягнень вітчизняних та закордонних вчених-економістів повинні будуватись на теорії селекції та традиційних уявленнях, процес формування яких тривав багато років. Тому окреслення перспектив її подальшого розвитку неможливе без з'ясування генези окремих теорій та концепцій, творче використання яких є важливим фактором відродження національного скотарства.

Аналіз останніх досліджень Парадигма розвитку виробництва продукції скотарства була розкрита в наукових працях В. І. Бойка М. В. Гладія, М. М. Ільчука, М. В. Місюка, В. М. Микитюка, М. К. Пархомця, П. Р. Пуцентейла, В. Ю. Станька, А. М. Стельмащука та інших. Водночас слід відзначити відсутність переконливої теоретико-методологічної бази впровадження організаційно-економічного механізму стратегічного розвитку виробництва продукції, а також недостатність емпіричної бази інституціональних досліджень за тотального заміщення якісної вітчизняної продукції дешевими закордонними аналогами. У цих умовах пошук шляхів відновлення втрачених позицій при виробництві продукції скотарства як у науково-методичному, так і в практичному плані залишається

актуальним та свідчить про об'єктивну необхідність проведення досліджень піднятої проблеми.

Метою статті є визначення стратегічних пріоритетів розвитку скотарства в аграрних підприємствах.

Основні результати дослідження. Головним у визначенні та обґрунтуванні стратегічних напрямів розвитку скотарства в аграрних підприємствах України – є:

- Відсутність цілеспрямованої політики нарощування стада високопродуктивних спеціалізованих м'ясних та молочних порід. В результаті на забій йдуть поголів'я сверхремонтного молодняку, вилучене поголів'я дорослої худоби молочних і молочно-м'ясних порід.
- Відсутність потужної кормової бази, здатної забезпечити повну реалізацію генетичного потенціалу худоби. Внаслідок незадовільної організації відгодівлі середня жива вага однієї голови худоби, реалізованого на забій, у всіх категоріях господарств України склав лише 362 кг.
- Збитковість виробництва м'яса великої рогатої худоби в аграрних підприємствах, яка з 2005 р. коливається від –20% до –50%, а прибутковість виробництва молока в аграрних підприємствах не перевищує 20%.
- Недостатній рівень державної підтримки розвитку спеціалізованого скотарства. Часткове відшкодування вартості закуплених племінних телиць м'ясного чи молочного напрямку продуктивності, будівництва та реконструкції фермерських комплексів доступно обмеженому числу аграрних підприємств через складну бюрократичну процедуру та корумпованість влади на місцях [1].

Аналізуючи світовий досвід, вирішити проблему можливо за рахунок всебічного розвитку скотарства, для чого в Україні створилися об'єктивні умови для інтенсивного формування цієї продукції.

Визначальними об'єктивними факторами, які надають можливість в перспективі розвитку виробництва продукції скотарства, нами були виокремлені такі:

- *продовольчі.* Великий дефіцит виробництва молока і м'яса і їх споживання, особливо яловичини та молока свіжого. Населення далеко не повністю забезпечується цими важливими білковими продуктами харчування. Вимагає поліпшення якісний склад молочних і комбінованих порід корів.
- *соціальні.* У сільській місцевості багатьох областей України більше третини – населення пенсійного віку. В господарствах, по розведенню молочної худоби, важко вирішуються кадрові проблеми, особливо із доярками. У найближчій перспективі ці проблеми залишаться. При постійному зменшенні чисельності працездатного сільського населення, на м'ясне скотарство припадатиме все менше працівників. Виходом із цього становища може стати використання маловитратної технології утримання м'ясної худоби, що потребує в 8 – 10 разів менше трудових ресурсів.
- *енергетичні.* При існуючому дефіциті енергоносіїв, ця галузь вимагає мінімальних витрат електроенергії, механізмів і машин. Енергоємність м'ясного скотарства на 60–80 % менше, у порівнянні із молочним скотарством.
- *екологічні.* Особливої уваги заслуговує розвиток м'ясного скотарства в регіонах, які забруднені радіонуклідами. Тут дуже гостро стоїть проблема із трудовими ресурсами і одержанням екологічно чистої продукції. Ця галузь допомагає вирішити проблему зайнятості населення. Крім того, з м'ясом в організм людини попадає менше радіонуклідів, особливо стронцію, ніж з молоком.
- *ресурсні.* М'ясна худоба вимагає значно менших витрат концентрованих кормів, більш ефективно використовує пасовища. Необхідне створення високопродуктивних культурних пасовищ і луків, з яких значно дешевше корми, одночасно і раціональне використання наявних кормових ресурсів та рентабельне ведення продукції м'ясного скотарства.
- *цінові.* Ціни на продукцію м'ясного скотарства не забезпечують простого відтворення стада. Через відсутність прогнозування цінової політики, недостатньо розвинену ринкову інфраструктуру та недосконалу систему управління ринком подолати ситуацію, що склалася в продукції скотарства, швидко не вдасться.
- *економічні.* У раціонах харчування м'ясної худоби застосовують більш дешеві грубі та зелені корми, відходи харчової промисловості. Від них одержують високоякісне м'ясо та шкіри, цінну сировину для фармацевтичної промисловості при енерго- та ресурсозберегаючій технології його утримання.

У багатьох регіонах України, що мають незатребувані земельні площі, при створенні культурних і поліпшенні наявних природних угідь і пасовищ, таку можливість можна направити на використання специфічних особливостей м'ясної худоби при її вирощуванні. Ця галузь скотарства може стати майбутньою перспективою не тільки в забезпеченні високоякісним м'ясом і м'ясопродуктами згідно з науково обґрунтованими нормами харчування, але й у поліпшенні життєвого рівня населення, створенні стратегічних ресурсів країни і її експортного потенціалу [2].

Основою стабільного функціонування продукції в майбутньому є крупнотоварне виробництво. Проте сектор відразу не зможе перейти на такі масштаби. Для цього необхідні значні суми коштів для капіталовкладень. Для прикладу, орієнтовна потреба в засобах для будівництва сучасного молочнотоварного комплексу на 1,2 тис. гол становить 93 млн. грн, або 77 тис. грн. на 1 скотомісце. Враховуючи річні поточні витрати на рівні 18 млн. грн, виручки від реалізації продукції 29 млн. грн, рентабельність виробництва становитиме 60%, що забезпечить

повернення інвестицій через 8 років. Такі проекти будуть привабливими для інвесторів, які пов'язують свою майбутню діяльність із молочним бізнесом [3].

Українськими науковцями визначені основні шляхи збільшення поголів'я худоби м'ясному та молочного напрямку:

- інтенсивне відтворення наявного поголів'я вітчизняних і імпортних м'ясних порід;
- широке використання низькопродуктивних ремонтних телиць молочних і молочно–м'ясних порід для схрещування із плідниками м'ясних порід, або їх штучне запліднення спермою м'ясних бугаїв. Отримане помісне потомство потрібно вирощувати за технологією м'ясного скотарства, що дасть можливість за рахунок помісного поголів'я телиць створити товарні гурти м'ясної худоби. У першу чергу, таку роботу необхідно проводити у господарствах, що мають певні виробничі потужності (приміщення, земля, трудові ресурси), які не використовуються. Багато господарств мають умови для створення культурних пасовищ, що дозволить здешевити виробництво яловичини за рахунок зниження витрат праці та енергоресурсів;
- використання трансплантації ембріонів в племінних заводах та племрепродукторах, дозволить від видатних батьків за рік одержувати 10–20 телят, замість одного у звичайних умовах [4].

Отже, слід відмітити, що не лише рівень організації виробництва визначає особливості розвитку виробництва продукції, а й саме середовище визначає технологію з урахуванням особливостей фізіології тварин, вибором найбільш продуктивних порід тварин, що відповідає умовам їх експлуатації. Великий вплив має застосування помірно-інтенсивних та ресурсозберігаючих технологій.

Конче необхідно у невідкладному порядку вжити ряд заходів, що мінімізують кризові явища в АПК і забезпечать його виведення на нові інноваційні перспективи. Серед них: пролонгація кредитів, що їх отримали в комерційних банках підприємства продукції, і надання нових кредитів; збільшення видатків на фінансування бюджетних програм і здійснення фінансової підтримки підприємств продукції через механізм здешевлення кредитів бюджетної, тваринницької і рослинницької дотації, здешевлення придбання техніки; відновлення фінансування за бюджетними програмами з частковою компенсацією вартості складної сільгосптехніки вітчизняного виробництва; відтворення та підвищення родючості ґрунтів, здешевлення вартості страхових премій; виділення за рахунок стабілізаційного фонду додаткових коштів на підтримку фермерських господарств [5].

Доцільно було б на регіональному рівні основні напрямки розвитку м'ясного скотарства мають бути зосередити на:

1) залучені коштів місцевого бюджету для фінансування м'ясного скотарства;

2) розширенні інфраструктури мережі сервісних послуг з питань селекції та відтворення худоби, заготівлі, переробки і реалізації продукції скотарства;

3) раціональне застосування оптимальних кормових раціонів годівлі тварин та селекційної роботи (особливо для тварин м'ясного напрямку);

3) освоєнні ресурсозберігаючих екологічно безпечних технологій у скотарстві, підготовці кадрів масових професій та підвищенні рівня їх кваліфікації, створенні сільських дорадчих служб.

Але залишаються неврегульовані питання, які гальмують розвиток скотарства в аграрних підприємствах (табл. 1).

Таблиця 1

Суть проблеми в продукції скотарства та пропозиції щодо їх вирішення

Сутність проблеми	Пропозиції щодо вирішення
1	2
Структура виробництва	
Високий рівень концентрації виробництва молока та м'яса ВРХ в приватному секторі, близько 80%	Розширення великотоварного виробництва
Відсутність високого рівня спеціалізації продукції на рівні господарюючих суб'єктів	Створення та активне функціонування консультативної ради при уряді з числа провідних спеціалістів продукції для узгодження дій по розвитку скотарства
Відсутність якісного наукового супроводу у справі удосконалення виробничих процесів	
Відсутність/обмеженість належної системи зберігання та транспортування	Запровадження ланцюгу «виробництво-заготівля-переробка-збут»
Недостатній рівень концентрації виробництва сировини в зонах переробних підприємств	Розвиток кооперації, як виробничої так і заготівельної
Недостатній рівень знань	Активізація (зміна методів діяльності) дорадчої служби
Племінний потенціал	
Недостатнє фінансування наукових робіт	Провести аналіз використання бюджетних коштів та виділити найбільш ефективні напрямки і активізувати їх розвиток
- Недостатній рівень модернізації та застосування новітніх технологій в генетиці	Поступове збільшення продуктивних та генетичних вимог
- Закритість України для іноземної генетики - Застосування застарілих методик в племінній справі	Створення окремих гуртових ринків або структурних підрозділів на уже існуючих по продажу племінної худоби
	Усунення бар'єрів при імпорті генетичного матеріалу
Якість та контроль продукції	
Недотримання гігієни доїння	Посилення контролю гігієни доїння та проведення постійного навчання виробників

Продовження табл. 1

Недосконаліть логістичної системи збору молока та м'яса	Тестування якості молока на місці з вібраковкою неякісного, створення та сертифікація боєнь ВРХ
Недотримання системи відгодівлі	Закріпити нормативними документами відповідальність за якість молока та м'яса як товаровиробників, так і переробників
	Диференціація оплати в залежності від якості
Державна політика	
Часті зміни регуляторної політики та невиконання прийнятих програм	Консультації із зацікавленими сторонами і визначення реальних цілей, розробка стратегії і реалізація протягом п'яти років
Відсутність всестороннього обговорення і консультацій з виробниками та врахування їх пропозицій перед прийняттям ключових рішень	Повернення колишньої системи дотацій, вдосконаливши її збалансованим поєднанням як якості, так і кількості виробленої продукції та покращенням системи контролю за отриманням відповідних коштів виробником продукції
Бюрократизована дозвільна система	Забезпечення доступу до більш довгострокових та пільгових кредитів, запровадження механізму державних гарантій компенсації ризиків
Відсутність економічних стимулів для модернізації технічної бази	Сприяння залученню інвестицій та впровадження економічних стимулів при цьому

Узагальнено авторами.

Ринкові відносини у скотарстві мають формуватися на принципах ощадливості, конкуренції, захисту товаровиробників і споживачів. Нарощування обсягів реалізації конкурентоспроможної продукції скотарства буде досягнуто шляхом:

- запровадження цін підтримки;
- спрямування інвестицій на розвиток ресурсного потенціалу аграрних підприємств та переробної промисловості;
- формування інфраструктури ринку та стимулювання власників м'ясної худоби до участі в біржовій торгівлі через створення системи збуту продукції шляхом формування заготівельно-збутових кооперативів та кооперативних агроторгових домів, аукціонів живої худоби;
- формування оптових ринків;
- вжиття відповідних заходів щодо захисту внутрішнього ринку, які не суперечать правилам та вимогам СОТ;
- надання учасникам (операторам) ринку кон'юнктурної інформації щодо цін попиту та пропонування на яловичину та молоко;
- проведення моніторингу цін, аналізу та прогнозування стану справ на ринку молока та яловичини.

Формування ринку продукції м'ясної худоби у намічених обсягах забезпечить безперебійне постачання високоякісної яловичини споживачам, стабільність процесу купівлі-продажу яловичини, одержаної від м'ясної худоби у зростаючих обсягах, а також досягнення такого рівня цін на високоякісну яловичину, який би задовольняв потреби суб'єктів ринку [6].

Узагальнюючи всі перелічені вище заходи впливу на розвиток виробництва продукції скотарства в аграрних підприємствах, проведемо розрахунки планових показників (табл. 2). Для прогнозування вищеназваних показників були використані фактичні кількісні показники стану скотарства з період 1990-2016 роки. Період прогнозування становитиме 8 років (з 2017 р. до 2025 р.). Порівнявши коефіцієнти детермінації за зазначеними моделями розвитку за показником коефіцієнту детермінації, пропонуємо застосовувати саме поліноміальну, бо похибка в розрахунках буде найменшою.

Таблиця 2

Розрахунок планових показників розвитку виробництва продукції скотарства в сільскогосподарських підприємствах Сумської області

Показник	Вид моделі	Формула	Оцінка адекватності моделі	Прогнозний показник 2020 року
Поголів'я ВРХ, тис.гол.	поліноміальна	y = 1,312x2– 578,9x +123,1	R^2 = 0,912	110,4
	експоненційна	y =325,5e-0,14x	R^2 = 0,766	
Середньодобовий приріст, г	поліноміальна	y=1,1244x2-13,7541x+612,3	R^2 = 0,896	636,5
	експоненційна	y = 198,7e0,001x	R^2 = 0,458	
Середньорічний удій від однієї корови, кг	поліноміальна	y=1,8932x2-14,0143x+344,12	R^2 = 0,951	5850,0
	експоненційна	y = 344,88x0,08x	R^2 = 0,722	
Виробництво молока, тис.т	поліноміальна	y=31,966x2-128641x+ 1878,8	R^2 = 0,931	200,8
	експоненційна	y = 1145,67x0,23x	R^2 = 0,698	
Виробництво м'яса ВРХ в забійній вазі, тис.т	поліноміальна	y=4,879x2-19648x + 2088,07	R^2 = 0,943	10,6
	експоненційна	y = 55,26x-0,09x	R^2 = 0,799	

Розрахунок авторів.

Виконання поставлених завдань дасть можливість стабілізувати та наростити поголів'я ВРХ, підняти рівень споживання продукції тваринництва на одну особу, збільшити обсяги її виробництва, поліпшити фінансово-економічний стан аграріїв (рис. 1, рис. 2).

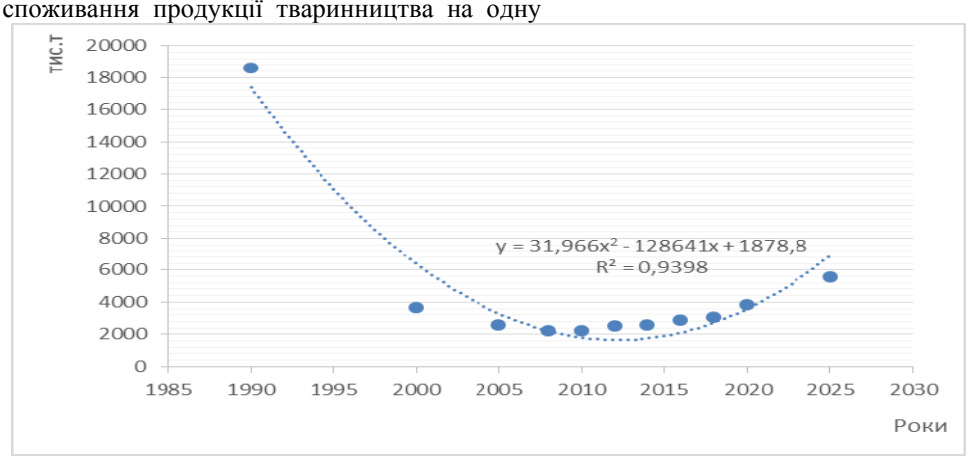

Рис. 1. Планові показники виробництва молока аграрними підприємствами України

Розрахунок авторів.

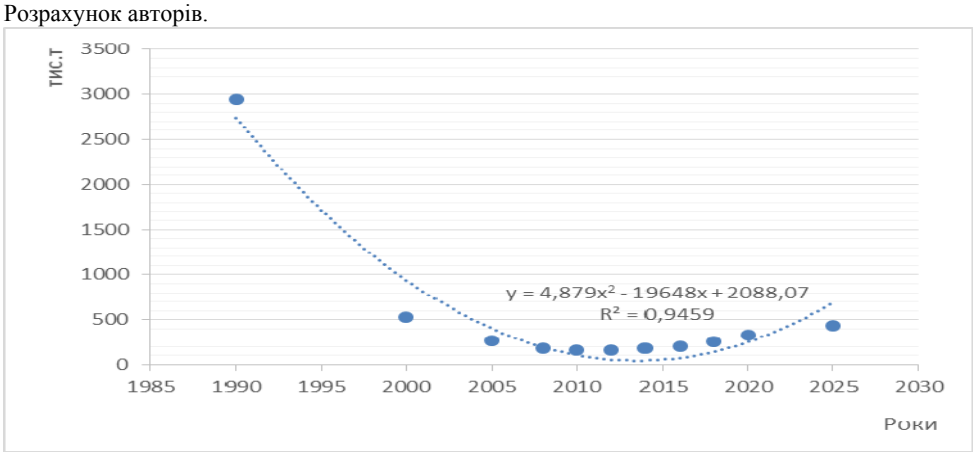

Рис. 2. Планові показники виробництва приросту ВРХ аграрними

Розрахунок автора

Як було виявлено, м'ясний напрямок скотарства перебуває в гіршому становищі, ніж молочний. Тому з метою прискореного формування і збільшення поголів'я м'ясної худоби, і збільшення обсягів виробництва високоякісної яловичини, молочної телятини та якісних шкур у товарних господарствах намічено використовувати:

1) високопродуктивні спеціалізовані м'ясні породи, які мають високу відтворну здатність не нижче 85-90%, забезпечують середньодобовий приріст живої маси всіх статевовікових груп м'ясної худоби 750-800 г і 450-500 кг яловичини в живій масі на корову за рік;

2) промислове, перемінне та ротаційне схрещування до 30% маток молочних і молочном'ясних порід з бугаями м'ясних порід, що забезпечить підвищення середньодобових приростів живої маси на 25-30%, зниження витрат кормів на 1 кг приросту на 30-35%, збільшення забійної маси на 10-15%, забійного виходу на 2-5%, поліпшення смакових якостей м'яса [7].

Зазначені поліноми розвитку дадуть змогу вивести виробництво продукції скотарства на якісно новий рівень та забезпечать переробні підприємства вітчизняною сировиною для задоволення ринкового попиту, зниження імпортозалежності, нарощування експортного потенціалу конкурентоздатних товарів.

Висновки. Роблячи висновок, можна стверджувати, що економічно-правові аспекти розвитку виробництва продукції скотарства є недосконалими і потребують значних змін. З огляду на критичну ситуацію, яка склалася в продукції, державі необхідно вжити всі необхідні заходи для того, щоб зменшити збитковість діяльності товаровиробників, забезпечити продуктами харчування власного споживача, захистити внутрішній ринок, виробляти конкурентоздатну продукцію. Не менш важливими є, також, посилення контролю за дотриманням аграрного законодавства та усунення неузгодженості між нормативно-правовими актами, та створення пільгових засад кредитування.

Список використаних джерел

1. Станько В. Ю. Європейські тенденції розвитку м'ясного скотарства / В. Ю. Станько // *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)*. 2012. Вип. 2 (18), т. 1. С. 361-368.

2. Постанова Кабінету Міністрів України від 04.10.2010 р. № 900 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для часткового відшкодування суб'єктам господарювання вартості будівництва та реконструкції тваринницьких ферм і комплексів та підпри-

ємств з виробництва комбікормів». Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/900-2010-п

3. Лупенко Ю. О., Месель-Веселяк В. Я. (редкол.). Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України на період до 2020 р. К.: ННЦ IAE, 2012. 182 с.

4. *Відроджене скотарство: національний проект* / Мінагрополітики України, Українська академія аграрних наук. К.:, ДІА, 2011. 44 с.

5. Концепція програми розвитку фермерства в Україні на 2005-2015 роки // *Споживча кооперація в Україні:* сайт. 2004. Режим доступу: http://www.coop.in.ua

6. Бойко В. І., Мамчур Л. В. Ринок м'яса: світові тенденції регіонального розвитку виробництва // *Економіка АПК*. 2011. № 1. С. 145-148.

7. Пуцентейло П. Р. Перспективи розвитку виробничого потенціалу м'ясного скотарства України // *Сталий розвиток економіки*. 2011. № 1. С. 15.

References

1. Stanko, V. Yu. (2012). Yevropeys'ki tendentsiyi rozvytku m″yasnoho skotarstva [European tendencies in the development of meat cattle breeding]. In *Zbirnyk naukovykh prats' Tavriys'koho derzhavnoho ahrotekhnolohichnoho universytetu (ekonomichni nauky) [Proceedings of the Tauride Agrotechnological State University (Economic sciences)]*: Vol. 2 (18.1) (pp. 361-368). [in Ukrainian].

2. Cabinet of Ministers of Ukraine (2010). Pro zatverdzhennya Poryadku vykorystannya koshtiv, peredbachenykh u derzhavnomu byudzheti dlya chastkovoho vidshkoduvannya sub″yektam hospodaryuvannya vartosti budivnytstva ta rekonstruktsiyi tvarynnyts'kykh ferm i kompleksiv ta pidpryyemstv z vyrobnytstva kombikormiv [On Approval of the Procedure for Using the Funds Envisaged in the State Budget for Partial Refunding to the Business entities of the Cost of Construction and Reconstruction of Livestock Farms and Complexes and Enterprises for the Production of Mixed Fodders]. Resolution on 2010, Oct 04, 900. Retrieved from http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/900-2010-%D0%BF [in Ukrainian].

3. Lupenko, Yu. O., & Mesel-Veselyak, V. Ya. (Eds.). (2012). Stratehichni napryamy rozvytku sil's'koho hospodarstva Ukrayiny na period do 2020 r) [Strategic directions of development of agriculture of Ukraine for the period till 2020]. Kyiv: SEC IAE. [in Ukrainian].

4. Ministry of Agrarian Policy of Ukraine, Ukrainian Academy of Agrarian Sciences (2011). *Vidrodzhene skotarstvo: natsional'nyy proekt [Revived cattle breeding: national project]*. Kyiv: DIA. [in Ukrainian].

5. Kontseptsiya prohramy rozvytku fermerstva v Ukrayini na 2005-2015 roky [Concept of the program of development of farming in Ukraine for 2005-2015] (2004). *Website of the Consumer Cooperatives in Ukraine*. Retrieved from http://www.coop.in.ua [in Ukrainian].

6. Boyko, V. I., & Mamchur, L. V. (2011). Rynok m″yasa: svitovi tendentsiyi rehional'noho rozvytku vyrobnytstva [Meat market: world trends in regional development of production]. *Ekonomika APK – The Economy of Agro-Industrial Complex,* 1, 145-148. [in Ukrainian].

7. Putsenteylo, P. R. (2011). Perspektyvy rozvytku vyrobnychoho potentsialu m″yasnoho skotarstva Ukrayiny [Prospects for the development of the production potential of meat cattle breeding in Ukraine]. *Stalyy rozvytok ekonomiky – Sustainable Development of Economy,* 1, 15. [in Ukrainian].

Надійшло 01.02.2018 р.

Proceedings of the
"SOCIO-ECONOMIC PROBLEMS OF THE MODERN PERIOD OF UKRAINE"

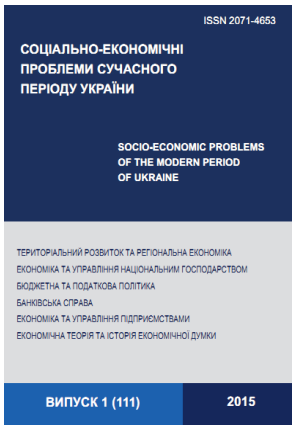

Proceedings of the "Socio-economic problems of the modern period of Ukraine" is a specialized scientific-practical edition based National Academy of Sciences of Ukraine and the Institute for regional studies of NAS of Ukraine.

The book highlights the results of studies of institutional and socio-economic problems of development of Ukraine at the macro, meso and micro levels, encouraging to published authors who carry out research work in various sectors of the economy.

The book "Socio-economic problems of the modern period of Ukraine" is included in the List of scientific professional publications of Ukraine in the field of economic sciences (Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated by 11.07.2016 №820).

The journal is included in the international scientometric database Index Copernicus, Poland - with 2014.

Site collection: www.zbirnyk.ird.gov.ua